

“Úgy hívogatlak a barbár zsvajban”
(Tóth Árpád: A tympanon istennőjéhez)

2015. szeptember, VI. évfolyam 2-3. szám
Megjelenik évente négyszer

Magyar szakos DESZKÁS csajok – szevasztok!

- Na, mink van, néném?
- Türelmünk, de rengeteg.
- Igen, de most nem erre gondoltam.
- Hanem?
- Álommelónk!
- Hogy mi?
- Á-lom-me-lónk!!

Valahogy így kezdődött az a telefonbeszélgetés, mikor is felhívtam Szakál kolleginát (azaz Szakál Dórit, magyar minorszakos hallgatót), hogy elújságoljam neki a hírt, mi-

szerint a következő hetünk meglehetősen zsúfolt lesz: az egyetemi órák előtt, után (helyett persze semmiképp!) DESZKÁzni fogunk.

A „küldetés” leírása tömören: a 2015-ös debreceni DESZKA Fesztivál összes színházi előadását és szakmai beszélgetését végig kell ülni és mindegyik nap programfelhozataláról írni egy körülbelül 2500 karakteres hangulatjelentést, másnap reggel 10-ig. Első körben nem is tudtunk munkaként tekinteni a felkérésre. Előadást nézni, hallgatni a szakmát, és minderről pötyögni egy oldalt? Két bölcsészlánynak? Két olyan bölcsészlánynak, akik imádják a színház minden formáját, legyen az egy darab, egy tanulmány vagy a Debreceni Egyetemi Színházi Találkozó szervezése? Nekünk? Pihenés!

Programfüzet, órarend, határidőnapló elő. Egy duó előnye az, hogy a tagjai képesek arra, amire mindazok képtelenek, akik krónikus *mindigtúlvállalommagam-szindrómában* szenvednek (nyilván nem rólunk van szó) – osztódni. A DESZKAlandstratégia szerencsére pillanatokon belül összeállt. Nemigen kellett „kőpapírollózni”, mivel jelenleg elég eltérő a napirendünk. Talán csak a Parasztopera felett hezitáltunk csöppet (nincs mit tenni, Pintér Béla az Pintér Béla), de ezt a kérdést a színház hamar eldöntötte egy szerződés-módosítással: „minden előadásra egy jegyet kaptok, DE (!) ha marad ki szék, nyugodtan üljetek be mindketten”.

Krivi Dóra

Ennek tudatában hatalmas lelkesedéssel (és két méretes, kávéval teli termobögrével) vágunk bele a munkába. Az igazság az, hogy már nem egy színházi fesztivált követtünk végig eddigi pályafutásunk során, ugyanakkor még arra nem volt példa, hogy egy-egy drámadömping alatt a nap huszonnégy órájában megfeszített tempóban figyeljünk – arra, hogy mit látunk; arra, hogy értsük, amit látunk; arra, hogy lássuk azt is, amit csak a másik látott; és arra, hogy minden nehézség ellenére vállalható legyen, amit írunk.

A napi 2500 karakter fejenként nem sok, ugyanakkor a szövegalkotás komplikáltságának növekedése egyenesen arányos az átdolgozott éjszakák számával. Szóval a revizorkodás azoknak, akiknek *táskásszem-főbiájuk* van, nem ajánlott. Viszont mindenkinek érdemes kipróbálnia, aki örömmel indít csillogó szemű gyerkőcként a bábszínházban reggel, hogy utána az est tragikumában vagy keserédes realizmusában is találjon valami szépet, igazit.

Rengeteg útravalót kaptunk tehát – melyek nem lehetnének a mieink Bódi Katalin tanárnő nélkül: hiszen ő ajánlott minket a Csokonai Nemzeti Színház marketing osztályának figyelmébe. Így a lehetőséget nem csupán a színháznak (konkrétan Miklós Eszternek és Vajland Juditnak), hanem a Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének is köszönjük!

Ez nem az a környék

Juhász Tibor, egyetemünk másodéves magyar szakos hallgatója ígértes költő. A könyvhétre jelent meg első verseskötete, *Ez nem az a környék* címmel. Többek között erről faggattam a 22 éves salgótarjáni fiút.

Miért Debrecenbe jöttél tanulni?

A város mindig is tetszett és az egyetemről is sok jót hallottam. Illetve fontos volt nekem, hogy egy közös felolvasáson megismerkedtem Áfra Jánossal, és ő is ajánlotta ezt az egyetemet. Meg itt tanul a barátnőm, így még inkább evidenssé vált a dolog!

Mikor alakult ki benned az irodalom szeretete, és mikor írtál először verset?

Én mindig is olvastam. Nagy könyvtár van otthon, és mindig akadt egy újabb könyv a polcon, amit le akartam emelni. A szüleim is nagy irodalmárok. Verset pedig nem is tudom, mikor írtam először. Talán 8-9 évesen. Ezek nyilván olyanok voltak, amilyeneknek akkor lenniük kellett. De tudatosan soha nem készültem költői pályára.

Van kedvenc költeményed?

Talán Kassák Lajostól a 71 című verset mondanám, amelyből a kötet elején is idéztem. Hasonlítottak is hozzá, pont emiatt.

Jó, hogy ez szóba került, hiszen szokták mondani, hogy a kezdő költők művein erősen érződik egy-egy példakép hatása. Szerinted is? Azt hiszem, igen, még akkor is, ha ezt tudatosan el szeretnéd kerülni. Lehetetlen lenne kijelenteni, hogy senki költészetét nem tekinted mintának. Persze, ez nem utánzás, egyszerűen el kell indulni valahonnan, valamiből meríteni kell, hogy megtaláld magad. Mégsem mondanám a kötetem kassákosnak. De példaképnek tekintem őt, az tény. Mint ahogy Petri György költészete is nagy hatással volt rám, de igyekeztem, hogy a verseken ez se érződjön túlzottan. Bár az ilyen hatalmas költőket, mint ők, nem is lehetne utánozni.

Mesélj a kötettről, mikor kezdtél el dolgozni rajta, hogyan álltak össze a versek?

Nekem sokáig nem volt mentorom, aki egyengette volna az útjaim. Tehát csak írtam és írtam, nem kötetben gondolkodtam, hanem versekben. Viszont alkottam egy keretet, és ehhez próbáltam alkalmazkodni, és mindig is láttam a fonalat, amely összefűzheti az egészet.

Mikortól gondoltál kiadásra?

Tavaly májusban Nyerges Gábor Ádám, az *Apokrif* folyóirat főszerkesztője keresett meg, és felvetette a kiadás gondolatát.

Korábban már küldtem az írásaimból a lapnak, de erre a lehetőségre nem is számítottam. Mondanom sem kell, nagyon boldog lettem! Elküldtem, amivel addig kész voltam, és pozitív volt a visszajelzés. Bízattak a véglegesítésre, és hamarosan meg is állapodtunk a koncepcióban. Történt néhány változtatás, két vers végül nem került be, illetve néhány szót kicseréltünk. De ezekkel a módosításokkal én is teljes mértékben egyet értettem, és sokat számított nekem a szerkesztő véleménye. Mindig meghallgatom az instrukciókat, hisz egy külső szemlélő, pláne sok tapasztalattal, rengeteget hozzá tud tenni a végkifejlethez.

Hogyan zajlik nálad az alkotói munka, egy vers születése?

Lassan írok és nehezen. Vagyis inkább az elő- és utómunkálat, ami sok. Szerintem „ki kell hordani” egy verset, csiszolgatni, hogy rend legyen benne. Azt, hogy ihletből elsőre megszülessen a tökéletes vers, elképzelhetetlennek tartom.

Kivétel nélkül minden versed témája a városi nyomor, szegénység. Miért erről írtál?

Nem akartam, mondjuk, szerelemről vagy halálról írni, mert úgy érzem, ezekhez már nem tudnék mit hozzátenni. El akartam kerülni a közhelyes gondolatokat. Viszont mindenképp valami valós és fontos problémát szerettem volna körüljárni, és a szegénység egy ilyen téma.

Hogyan tudtad ilyen érzékletesen megragadni a nehéz életkörülményeket a város pillanatképeivel? Salgótarjánnak mennyire van szerepe a verseidben?

Azért döntöttem a várospoétika mellett, mert teremteni akartam egy atmoszférát, még hozzá egy valós teret, és ezt akartam aztán fikcionizálni. Én Salgótarján mellett nőttem fel, nyilván nem tudtam magam függetleníteni ettől a tér kiválasztásakor. Ráadásul tudjuk, hogy egy olyan iparvárosról van szó, ahol a rendszerváltás óta nagyon rosszak a körülmények, nincs munkalehetőség, nagy

a szegénység. Viszont nem mindenki tud ez ellen mit tenni. Ők vannak a versekben.

Akkor a cím is ezzel függ össze...

Igen, a cím az alakok furcsa léthelyzetére utal ebben a térben. Ugyanis látszólag teljesen kiábrándultak, de közben mintha mégis várnának valamit. Ezen a kettősségen túl viszont tudják, ez nem az a környék, amelytől lehetne.

Van kedvenc versed a kötetből?

A kedvencem az egész utolsó ciklus, viszont ennek a tizennégy versnek a megírása másfél év volt. Sokat javítottam, azt éreztem, sehogy sem jó, mintha alkotói válságban lettem volna. De aztán újra visszataláltam az íráshoz és ahhoz a kerethez, amelyet kijelöltem magamnak. Írni csodálatos, de nehéz és megterhelő.

Tervezel még újabb kötetet?

Igen, és kb. a fele meg is van egyébként, de nem akarom elkapkodni! Azt mondom, úgy másfél-két év múlva gondolok kiadásra.

Ez a kötet az Apokrif és a FISZ kiadásában jelent meg. A következő is náluk tervezed megjelentetni?

Fogalmam sincs. Mindenképp független szeretnék maradni. Kiadóktól, irodalmi köröktől, mindenkitől. Szerintem függetlennek lenni erény.

Esetleg más műfajban is alkotsz?

Persze, prózákat is írok, sőt talán ezek jobban is foglalkoztatnak, mint a versek. Most indult a *Palócföld* folyóiratban egy rovatom *Salgó Blues* címmel, amelybe tárcákat írok. Illetve az *Apokrif Feketemosó* blogjába is írok novellákat havonta. Lehet, hogy novellásköteteket is szeretnék majd.

Az egyetem után mivel szeretnél foglalkozni?

Nem tudom... Azt biztosan szeretném, ha az írás végigkísérné az életem, de nem csak ezt akarom csinálni. Viszont az, hogy mivel foglalkozhatnék emellett, még nem teljesen világos számomra. Érdekel a kommunikáció szak is, esetleg valamilyen kommunikációs munkakörben el tudnám magam képzelni.

Líra és slam

A *Tympanon* olvasói örömmel fogadták a slamról szóló korábbi cikkeinket. E sorozatot folytatva olyan debreceni egyetemistákkal beszélgettem, akik nemcsak slammerek, hanem a versírásban is jeleskednek. Hepp Iván, Daróczy Jakab és Szűcs Noémi (Foffi) neve ismerős lehet azoknak, akik voltak már szabadmikrofonesteken, ahol hallhatták őket slamelni vagy éppen szavalni.

Mindhárman azt gondolják, hogy az alkotást valamiféle koncepció előzi meg: eltervezik, hogy slamet vagy verset fognak írni. „Néha viszont csak írogatok hazafelé úton a telefonomba, és majd meglátjuk, a végén kialakul” (Foffi). Sőt, megeshet, hogy nem az lesz a végeredmény, amit elterveztek: versből slam vagy slamból vers lesz. Gyakran tehát nem az alkotó, hanem a szöveg dönt, hogy mi szeretne lenni. Jakab úgy véli, hogy befolyásolhatja a választott téma is: „A mélyebb, érzelmesebb, személyesebb kérdéseket inkább versben. A gondolkodtató, szórakoztató, oda-mondogató dolgokat pedig inkább slamban”. Iván szerint az a fontos, hogy a slamet megjelölt témára írják: „olyan szöveg, amelyben a saját véleményemet mondhatom el valamiről. A vers ezzel szemben sokkal többet ad, mint a szerző véleményét, sőt, sok esetben teljesen el lehet vonatkoztatni tőle”. Jakab szerint viszont sokszor már csak a végső eredmény, a kész szöveg felől dönthető el, hogy mi is az alkotás pontos műfaja.

Foffi elmesélte, hogy versírás közben zenét hallgat, legtöbbször klasszikust. Ám amikor slamet akar írni, akkor csend kell legyen körülötte, mert az alkotás közben folyamatosan próbál-gatja, csinósítja, hogy minél tökéletesebbre sikerüljön. Hangosan felolvassa, hogy hallja, milyen is a készülő szöveg, milyen hangsúlyt igényel, érthetőek-e a poénok. Viszont a slamírást megelőzően szövegorientált zenét szokott hallgatni, például rapet, mert ez meghozza számára az alkotáshoz szükséges hangulatot.

Hogy melyiket nehezebb megírni? Jakab és Foffi szerint nincs különbség. Ugyanolyan szerkesztési munkát igényel mind a kettő, csak másképpen. Iván viszont, ha verset ír, folyamatosan javít-gatja, számára ez a nehezebb, a slam írása azonban beszipantja, és addig nem áll meg, míg a végére nem ér.

Az előadásmódban is különbözhet a két műfaj. Jakab szerint „míg a slam előadott dolog, addig a verseket jobb olvasgatni, mint hallgatni. A slam talán sosem megy annyira mélyre, mint a versek, de sokkal közérthetőbb, mint egy-egy remekbe szabott szóvirág.” Iván is úgy véli, hogy inkább olvasni kell a verset, nem hallgatni, mert a „vers sokkal intellektuálisabb”. Ám Foffi azt mondja, hogy nem is fontos hasonlítani, hiszen a két műfaj viszonya olyan, „mint amikor az asztalra ülünk. Széknek használjuk, pedig nem az, de végül is előfordul, hogy megfelel annak is”.

Mille-feuille: étel és irodalom

Az ételek és irodalmi szövegek összekapcsolása régóta foglalkoztatott minket, de csak mostanra artikulálódott a konkrét terv. Olyan szövegeket akartunk írni és bemutatni, amelyekben az étkezés, a főzés és az ezekhez kapcsolódó mindennapi rituálék szerepet kapnak. Nem csupán Proust és a madeleine vagy Krúdy novellái voltak az ihlető forrás, persze az efféle szövegeket nehéz megkerülni, ha ételről és irodalomról akarunk beszélni, de számos kevésbé ismert – vagy ebből a szempontból még nem olvasott – szövegben is érdekes és érdemes lehet megvizsgálni ezeket a vonatkozásokat.

Mindketten írtunk már olyan novellát, illetve verset, amelyben főznek vagy esznek. Felmerült tehát, hogy akár „sorozatgyártásba” is kezdhetnénk: elkezdtünk úgy írni, hogy már nem a szövegbe illesztettünk bele egy éppen odaillő fogást, hanem étel(ek) köré szerveztük a szöveget. Láttunk egy különleges – vagy éppen mindennapi – ételt, és beugrott egy történet. Rájöttünk, hogy mennyire jól lehet hangulatokat, érzelmeket ételekkel kifejezni. Hogy milyen jelentése lehet olyan mindennapi tevékenységeknek, mint a húsklopfolás, a hagymaszéletezés, vagy egy fontos alkalomra készülő vacsora elrontása. A sort hosszan folytathatnánk, mert nem hiszük, hogy van olyan ember, akinek ne lenne legalább egy meghatározó, evéshez vagy ételekhez fűződő emléke. Nagymama megismételhetetlen sütije, az uzsonna, amit a szüleink csomagoltak nekünk (még akkor is, vagy éppen azért, ha sokszor az osztálytermi kukában landolt), az első saját készítésű vacsoránk (legyen az akár csak egy zacskós leves), valami finomság, amelyet olyasvalakinek készítettünk, akit nagyon szeretünk. Ezeket az ízeket sokszor visszaidézi az emlékezés. Így van ez a jó szövegekkel is, ha egyszer valami ínyünkre valót kóstoltunk,

szeretjük újra és újra megízlelni, újra és újra elolvasni tehát, új fűszereket felfedezni benne, és megismertetni másokkal is. Olyan írásokat próbálunk és vágyunk létrehozni, amelyek hagynak valamilyen szájízt maguk után. Hogy keserűt vagy édeset, azt már szövege és olvasója válogatja.

Még nagyon az elején vagyunk, de úgy gondoljuk, hogy sikerként könyvelhetjük el azt a közel ezer oldalmegtekintést a blogon, amelyet működésünk első hónapja alatt mért a Blogspot statisztikája. Facebook-oldalt is készítettünk, ahol mindig megosztjuk az új bejegyzéseket, általában az esti órákban, remélve, hogy minél több olvasóhoz eljutnak. Saját alkotásaink megosztásán túl tervezünk könyvajánlókat is írni, illetve olyan művekkel foglalkozni, melyekben szerepet kap az étkezés, a főzés, mert ebből a szempontból csak kevesen írtak idáig. A hangsúlyt azonban a saját szövegekre szeretnénk helyezni, hiszen több (recept)könyvről történet van még a tarsolyunkban...

Mille-feuille blog: <http://ezerlevel.blogspot.hu/>

Facebook-oldal: <https://www.facebook.com/etelesirodalom>

Egy kis ízelítő az oldalról...

Babérlevél

Kimegy az erkélyre cigizni. Bejön. Felteszi a kávé. De még mielőtt lefőne, újra kimegy. Az arcát rejtegeti előlem, de nem elég gondosan. Az étkező falán lógó, antik mintákat mímelő keretű tükörből látom. A homloka, az a sűrűn ráncolt, barázdás felület most tükörsima, a szeme messziről is ragyog, mosolya széles. Mióta hazajött, ez már a negyedik szál.

- Megfázol! – kiáltok utána, mintha érdekelne.

- Nagyon kellemes az idő – válaszol szinte rögtön, hangjából is előbugyog a visszafojtott, gyermeteg öröm.

Kérdezzek rá, ne kérdezzek rá? Még várok. Nem is kell sokáig várni.

- Milyen napod volt? – kérdezi. Újra bent van és a kávéval babrál, hátat fordít nekem.

- Fárasztó.

- Ma vagy a mesterszakosokkal?

- Aha. Az ember azt hinné, hogy a csapatot már eléggé megszórták, mire hozzám kerülnek. Hát, baromira nem.

- Ne is törődj velük! – legyint, még mindig háttal. A másik keze ujjai már dobolnak a pulton.

- És a cégnél? Van valami?

- Áh, semmi fontos. Csak apróságok... – halkul el, és már tudom, hogy mi következik. - Például az új lánnyal. Hát nem semmi egy jelenség!

- Miféle új lány?

- Ne mondd, hogy nem emlékszel rá!

A Babérlevél folytatása itt érhető el:

<http://ezerlevel.blogspot.hu/2015/03/baberlevel.html>

Áprilisban egy több éve tartó hagyományt folytatva vettem részt néhány debreceni magyar szakossal a Millenáris Parkban megrendezett Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon. Először gimnáziumi éveimben voltam ezen a rendezvényen, és mióta egyetemre kerültem, szorgalmaztam csoporttársaim körében azt az éves rituálét, amikor vonatra ülünk, és meg se állunk a Millenárisig.

Mi is ez a Könyvfesztivál? 1994 óta Magyarországon is április 24-e, Szent György napja a *Könyv és a Szerzői Jog Világnapja*, ennek apropóján szervezik meg azóta az eseményt. Az idei díszvendég a neves amerikai regényíró, Jonathan Franzen (*Szabadság, Diszkomfortzóna*), a „meghívott” nemzet pedig – rendhagyó módon – a 220 éves magyar könyvpiac volt. Felsorolni is nehéz, hány neves külföldi és hazai alkotó vett részt vendégként, dedikálóként az egyes standoknál.

Miután megváltottuk a belépőnket, Tézeuszként vetettük be magunkat a Könyvfesztivál labirintusába. Ariadné nem jött végül, de nem is volt rá szükség, egyszerűen nem akartunk kikerülni a standok vonzásából, hisz’ nem csupán rengeteg volt belőlük, hanem jelentős akciókkal is csalogatták a látogatókat. Az esemény rangosságát – a résztvevő kiadók jelentőségén túl (Magvető, Libri, Kalligram stb.) – az is jól reprezentálta, hogy rengeteg könyv megjelentetését a Könyvfesztiválra időzítették, például: Jo Nesbo *Vér a havon*-ja, vagy a francia bestseller szerző, Michel Houellebecq *Behódolás* című új, nagy port kavart regénye.

A standok közti alapos körtúra után több programon is részt vettünk. A Román Kulturális Minisztérium szervezésében a kortárs román költészet és általában az irodalom népszerűsítéséért

néhány kortárs román irodalmár látogatott a Könyvfesztiválra. Köztük volt Dan Cristea, magyar részről pedig a debreceni származású Krusovszky Dénes, illetve Andrei Dósa, akik saját verseik közül olvastak fel. A Brassóban született Dósa különleges a kortárs román irodalomban, hiszen magyar gyökerei vannak, de kétnyelvű, ám azért ír román nyelven, s nem magyarul, mert – Krusovszky kérdésére ezt válaszolta – Brassóban nem talált magyar nyelvű irodalmi köröket, román nyelvűt viszont annál inkább, s a mentorai is ezen a nyelven alkottak. Viszont a verseit nem maga fordítja magyarra, mert szerinte kevés nehezebb dolog van ennél. Ellenben sokat tesz a magyar irodalom romániai népszerűsítéséért: fordít többek között József Attilát vagy Pilinszkyt is. E programnak sajnos éppen a fordítás (hiánya) volt az egyik gátlója is, mivel, technikai okok miatt, csupán Dósa egyetlen verse érkezett meg magyar műfordítójától, így román nyelven olvasta fel azokat, s csak rögtönzött kivonatot kaphattunk belőlük magyarul.

Láttuk még a Spinoza Színház vendéjátékát, mely Herzl Tivadarról szólt, aki, a programfüzet leírása szerint, „mintegy 120 évvel ezelőtt álmodta meg Izrael állam létrehozását, ami akkor oly lehetetlennek tűnt, mintha ma a Holdon kívánnánk telket vásárolni”.

Évről évre meggyőződhetünk arról, hogy a Nemzetközi Könyvfesztivál olyan eseménye a magyar kulturális életnek, amely nemcsak kánonképzőként működik, de izgalmas találkozási helyként is: idén például olyan írókkal, költőkkel tudtunk összefutni a rendezvény ideje alatt, mint Esterházy Péter vagy Sziij Ferenc.

A „szépség” ismétlésre sarkall

Mikor kezdett érdeklődni az irodalom iránt?

Nem tudom, komolyan nem. Valószínűleg mindig is az ilyesmi érdekelt, pontosabban a világnak azok az aspektusai, amelyek úgy tárulnak elénk, mint egy műalkotás, amibe a mindenkori, nagybetűs irodalmat is beleértem. Meglehetősen korán beláttam, hogy nem is az a lényeg sokszor, hogy mit mondunk, hanem hogyan tesszük ezt. Vagyis a dolgok mikéntje döntő jelentőségű tud lenni. Tulajdonképpen ebben nevelkedtem, aztán meg már kerestem az alkalmakat, hiszen a „szépség” ismétlésre sarkall.

Miért döntött úgy, hogy tanár lesz?

Nem tudom megállni, hogy ne a plafon-leszakadás mondattal feleljek: mert emberekkel akartam foglalkozni. Ezért volt versenyben sokáig az újságírói, pszichológusi pálya is, aztán úgy alakult, hogy ezen a vonalon teljesedtem ki, de, hála az égnek, ebben benne van a másik kettő is, nem is olyan rejtett módon. A tanári pálya különlegesen kegyelmi szakma. Fiatal emberek életében nyomot hagyni, világot tágasabbá tenni, gondolkodási algoritmusait felszabadítani, hétköznapi rutinjaikat kioldani, agytekervényeiket tervszerűen stimulálni az egyik legnagyobb felelősség, de az egyik legszebb dolog is azon a földön, amelyet én ismerek.

Hogyan emlékszik vissza az egyetemi éveire? Milyen diák volt?

Későn érő típus vagyok, s ez egyetemi tanulmányaimat is jellemezte.

Másodévesen még azt sem tudtam, mi az a TDK (Tudományos Diákkör), nem ismertem a szak oktatóinak kétharmadát, inkább tétován szemlélődtem, és összeolvastam mindenfélét, koncepció nélkül. Egyetlen értelmes tevékenységem ekkoriban az volt – s erre máig büszke vagyok –, hogy pár társammal megalapítottam azt a helyi bölcsészlapot (*Szkhölon*), amely máig töretlenül működik. Az egyetemi éveimre egyébiránt igen szívesen gondolok vissza, mert nagyon tartalmasra, összetettre és szépre sikerültek; volt bennük mámor, báj, elkeseredés, kétségbeesés és sok-sok katarzis, mindenféle tekintetben.

Mikortól gondolt arra, hogy tudományos pályára lép? Hogyan tette meg az első lépéseket?

Sokáig nem gondoltam erre, aztán harmadévesen egyszer csak úgy hozta a helyzet, hogy két TDK-dolgozattal is neveztem, egy berzsenyissel meg egy szerb antalossal. Először még annak is örültem, hogy egyáltalán javasolják a szövegeimet erre a megmérettetésre, aztán egyre fontosabb lett az ügy. Végül negyedik-negyedik helyezést értem el, ami nagy arcucsapást jelentett. Hosszasabban tépelődtem, hogy hagyom én ezt az egészet, s a szakdolgozaton kívül többet nem írok én már semmit se, aztán végül máshogy döntöttem, s elkezdtem meglehetősen keményen és távlatosan dolgozni. Ez volt az egyik legkarakánabb döntés az életemben, s szerencsére bejött.

Kutatási területe a 18. század végi és 19. század eleji magyar irodalom, azon belül is Kazinczy életműve. Miért pont ez a téma?

Igazából a téma talált meg engem, amennyiben Debreczeni Attila a TDK-szereplésem után meghívott a kutatócsoportjába bedolgozó hallgatónak, afféle tudományos „segéd-segéd-munkatársnak”. Ettől kezdve olyan közegbe kerültem, amely, kis túlzással, szárnyakat adott. Feladataim lettek, figyeltek rám, motiváltak, magyaráztak, meghallgattak, inspiráltak. A Kazinczy-téma az esztéta Berzsenyi vizsgálatát váltotta le egy szövegkiadás formájában, melynek során egész egy szerűen egyre több kérdésem és egyre több anyagom lett. Amikor sűrűsödnek a szakmai kérdések, az már nyert ügy.

Végzős koromra igazából már nem is volt kérdés számomra, hogy jelentkezem a doktori képzésre.

Sajnos mi, magyar szakosok sűrűn botlunk olyan véleményekbe, melyek szerint ezzel a szakkal nem fogunk boldogulni az életben.

Ön, tanárként, mit gondol erről?

Erről mostanában sok vita folyik, akadémiai szinten is, és én egyértelműen az „okosokkal” vagyok. Vagyis hogy ez botorság, az ellenkezője igaz, egyértelműen. Horkay-Hörcher Ferenc egész könyvet írt erről (*A bölcsészettudományok hasznáról*, Bp., 2014.), de érdemes Kulcsár Szabó Ernő vonatkozó [interjúját](#) is elolvasni (Magyar Narancs, 2015/5). Erről a kérdésről rengeteget lehetne még beszélni, de a lényeg az, hogy egyetlen magyar

szakos hallgatónak se jusson eszébe kisebbségi komplexusban szenvedni, vagy kételkedni önmagában! Éppen ebben a legjobb ugyanis a magyar szak, vagyis az életben való boldogulás elősegítésében. Az más kérdés, hogy a jelen hazai viszonyok között ez nem (feltétlenül) anyagi/bérezési boldogulást jelent, de akinek ez a fontos, az is jól tudja konvertálni a tudását, s ez is bizonyított tény.

Fiatal kora ellenére számos sikert ért már el. Mi ennek a titka?

Többen megkérdezték már, hogy 18. századi szövegek átírásakor tényleg minden egyes betűre figyelek-e, hisz úgysem fog soha az életben senkinek feltűnni, ha egy-egy aposztróf vagy vessző esetleg elmarad. Erre mindig az egyszerű középkori anekdotát idézem fel, melyben a kőműves mester arra a kérdésre, hogy miért faragja tökéletesre a gótikus templom legmagasabb tornyának legfelső

vízköpőjét is, hisz ott úgysem látja senki, így válaszol: Isten azt is látja. Ha a magamfajta nem is feltétlenül (egy) Istennek farag, mindenképpen valami hasonló hajtja: rajongás a kutatási területe iránt, belső motiváció, autotelikus (ön)igényesség. Minden úgynevezett sikernek ez a titka – ha ez titok.

Nemrég született meg a második gyermeke, ezúton is gratulálni szeretnék. Mesélne arról, hogyan éli meg az apaságot, a családbővülést?

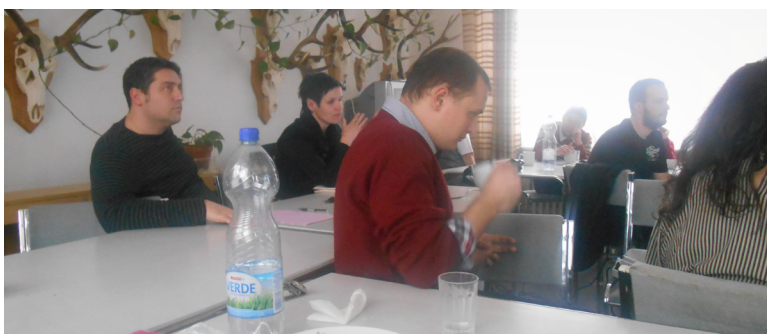
Nagyon nehezen tudok erről bármit is mondani így, terjedelmi korlátok szorításában. Imádom, ahogyan a nagyobbik fiam a hátsóját riszálja, miközben totyog, és imádom, ahogyan a kisebbik rám nyitja azokat az egyhetes, ábrándos férfiszemeit. Mint látható, e téren hajlamos vagyok a szerelem nyelvén beszélni, s remélem, ez így is marad, amíg csak élek.

Emlékezés és kreativitás – hallgatói workshop Síkfőkúton

A Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézete március 20–21-én, a már hagyományos síkfőkúti szemináriumon, egy tehetséggondozó programmal egybekötött workshopot szervezett, melynek témája a kortárs valóság technikai médiumai és az emlékezés közösségi gyakorlatának kapcsolata volt, *Kulturális örökség a digitális korban* címmel.

Péntek délután, a rövid felvezetést követően, három jól körülményezett, aktuális témában mutatkozhatott meg a hallgatók kreativitása és összetett gondolkodásmódja. A három kiválasztott problémakör a kultúra alapvető területeire hívta fel a figyelmet.

A kortárs költészetben rejülő fantázia, a kiüresedő nemzeti ünnepek, illetve a szociális érzékenység és felelősség témakörében kellett a három csoportnak egy-egy megvalósítható projektet kidolgoznia.

A témavezetők ügyes koordinálása segítette egyrészt meglatni a nézőpontok sokféleségét, másrészt megformálni a három témához kapcsolódó véleményeket, melyek a megbeszélések során váltak életszerűvé. Ezek szerint: 1. A tartalmilag összetett és gondolatiságában szerteágazó kortárs irodalom tökéletes terep a fiatalságban rejülő sajátosságok feltárására. 2. A már lassan értékét veszített ünnepi, így az augusztus 20-i megemlékezések lehetőséget nyújtanak a komplexebb újragondolás folyamatának, hiszen a mai mediális rétegzettség kreatívabb megvalósulási

formákat, élménygazdag, közösségi impulzusokat mutathat fel. 3. A szociális érzékenység és a társadalmi felelősségvállalás minden ember személyiségének kulcsfontosságú alappilléret kellene képeznie, közösségi élmény szintjén pedig ügyesebben, precízebben, hatékonyabban megvalósítható és kivitelezhető az összefogás.

Szombaton oktatóink irányításával a kulturális örökség és a digitális technológiák kapcsolatának lehetőségeiről és problémáiról gondolkodhattunk közösen. Takács Miklós felvezetése szerint a digitális kor legfontosabb kérdésfelvetései közé tartozik a kultúra funkciójának, illetve a kulturális emlékezet folyama-

tainak vizsgálata és új mediális lehetőségeinek feltérképezése. Az intézet május végi nemzetközi konferenciájának programtervébe is beletekintettünk (*The (Web)Sites of Memory: Cultural Heritage in the*

Digital Age), s az előadások rezüméiből az derült ki, hogy a digitális médiumok radikálisan változtatják meg a kultúrához való viszonyunkat.

Bódi Katalin a digitális múzeumokról beszélt, a bemutatott példákkal mindenekelőtt a jelenlét problémájára és az információgazdagságból eredő nehézségekre fókuszált. Példái a multimediális „hagyományörzés” képi világába vezették a hallgatóságot, ami a technikai fejlődésnek kifejezetten emberi arcát mutatta meg.

Csapatjáték

Miért döntöttél annak idején a magyar szak mellett, és mikor érezted, hogy a nyelvészet a te irányod?

Gyermekkori vágyam volt, hogy rendőrtiszt legyek, ezért utolsó gimnáziumi évemben a Rendőrtiszti Főiskolára adtam be a jelentkezésemet, ám végül a sors úgy hozta, hogy egy évvel később, 2007-ben magyar szakra jöttem. Ide az irodalom, szűkebben véve a versek szeretete miatt jelentkeztem. Már elsőéves koromban feltűnt, hogy a nyelvészeti előadásokon és szemináriumokon is mennyire fel tudja kelteni egy-egy téma az érdeklődésemet, sokszor az órák után is gondolkodtam az elhangzottakon. 2009-ben négy hallgatótársammal részt vettem életem első nyelvészeti adatbázis-építő nyári táborában, amelyre azóta is a pályám meghatározó mérföldköveként tekintek. A síkfőkúti Helynévtörténeti szemináriumok rendszeres látogatása is remek terepe volt a tudományos érával való ismerkedésnek. Az évente megrendezett alkalmakon számos előadást hallhatunk, amelyek nem csak nyelvészeti témájúak: a nyelvtudomány interdiszciplináris jellegének köszönhetően történészek, régészek, térképészek eszmecseréje történik a Soó Rezső Kutatóház falai között. Jó közösségépítő események ezek, ugyanis az előadások után beszélgetések kerekednek, szalonnát sütünk, vacsorát készítünk együtt.

Doktori ösztöndíjas hallgató vagy: kik azok, akik nagyban befolyásolták, hogy idáig eljuss?

Szerencsésnek mondhatom magam, hogy olyan meghatározó tanárokhoz járhattam órára, mint Tóth Valéria és Hoffmann István. A tudományos kutatómunka iránti alázatot, az együtt dolgozásban és együtt gondolkodásban lehető lelkesevést mind tőlük láttam és sajátítottam el. Emlékezetesek számomra a nyelvemlékes szemináriumok, az alaktanos előadások, amelyek páratlanul jó hangulatban teltek. Elsőéves koromban kerestem fel Hoffmann Istvánt, hogy jelöljön ki egy témát, amellyel foglalkozhatok: a helynév-szociológiát javasolta, amely később a BA-s és OTDK-s dolgozatom, valamint a doktori disszertációm témája lett.

Milyen témával foglalkozol most?

Az elmúlt években két Hajdú-Bihar megyei településen végeztem helynév-szociológiai irányú esettanulmányt. Ezeknek köszönhetően kialakulni látszik doktori dolgozatom metodikája. A helynév-szociológia napjainkban kezd önálló kutatási területté válni, kisszámú hazai művelője főként empirikus

vizsgálatokkal igyekeznek közelebb jutni terminológiájának és módszertanának megszilárdításához. Emellett 2011 óta foglalkozunk kolléganőmmel, Katona Csillával Hajdúböszörmény jelenkori és történeti helyneveinek összegyűjtésével. Az élőnyelvi névgyűjtések számos nehézséggel járnak, ugyanakkor maradandó emlékeket nyújtanak: egy alkalommal például az adatközlőm a kissé tompa ceruzát kikapta a kezemből, pillanatok alatt kihegyezte a bicskájával, majd visszaadta. A történeti nevek írásos forrásainak forgatása egészen más élmény, hiszen ilyenkor nem emberek, hanem nyelvi produktumok állnak a másik oldalon. Ennek is megvan azonban a szépsége: a levéltári források, térképek, egyházi anyakönyvek, monográfiák egy-egy adattal mind közelebb viszik a kutatót a teljes névanyag összeállításához.

A PhD-képzésben ti már bizonyos kurzusok oktatójának mondhatjátok magatokat. Milyen érzés tanítani?

Az oktatáshoz mint hivatáshoz való hozzáállásomat nagyban befolyásolja az a minta, amelyet tanáraimtól kaptam. Hallgatóközpontú szemlélettel igyekszem viszonyulni minden kérdéshez, amely az oktatás kapcsán felmerül, mostanában

azonban azt tapasztalom, hogy a hallgatók szemeszterről szemeszterre egyre kevésbé törekednek együttműködésre az oktatókkal. Ugyanakkor minden csoportban van olyan diák, aki érdeklődésével és okos gondolataival hozzájárul ahhoz, hogy jó hangulatban teljenek az órák. Magyar helyes-

írást, Beszédtechnikát, Kommunikációs ismereteket, tehát erősen gyakorlati jellegű tárgyakat tanítok. Az oktatásban akkor lelem leginkább örömet, amikor a félév végén azt látom, hogy sikerült új ismeretekkel gazdagítanom a hallgatókat.

Mivel telnek a napjaitok? Milyen a közösség a Nyelvtudományi Tanszéken?

Az elmúlt időszakban néhányan *A Hajdúhát helynevei* című kötetten dolgoztunk, amely hat Hajdú-Bihar megyei település névanyagát tartalmazza. Noha rendszerint előre megírt és jól átgondolt útmutatók segítségével látunk neki a kötethez fűződő munkafázisoknak, a legtöbb problémára a gyakorlati munka során derül fény. Nagy örömmel mondhatom el, hogy legtöbbször az lendít át bennünket a nehézségeken, hogy csapatjátékosként igyekszünk megoldani a felmerülő problémákat. Véleményem szerint a közösségi munka legfőbb mozgatórugója éppen ez.

Tavaly Helsinkiben jártatok. Milyen célból utaztatok?

Éppen egy éve, a finn Vappu ünnepén jártunk a Helsinki Egyetemen, szakmai tanulmányúton, amely a Campus Hungary ösztöndíjprogram keretei között valósult meg. A hallgatók és doktoranduszok bevonásával szervezett rövid tanulmányi út célja az volt, hogy megismerkedjünk a finn névtudományi, szorosabban a legfrissebb helynév-szociológiai kutatások elméleti, módszertani és gyakorlati kérdéseivel. Részt vettünk egy közös magyar–finn hallgatói workshopon, ellátogattunk a KOTUS névtani osztályára, ahol megismerkedtünk a néviroda, a névarchívum és a digitális helynévtár működésével.

Jártál-e más alkalommal külföldi tanulmányúton?

A doktori képzésben számtalan lehetőség adódik szakmai tanulmányutakra, így a PhD-képzés keretén belül, a finnországi látogatáson túl, 2012-ben Belgiumba, 2013-ban pedig Ausztriába utaztam: Brüsszelben hálózatépítő szemináriumon, Grazban egy, a kisebbségi nyelveket középpontba állító konferencián vettem részt.

Mit tanácsolsz azoknak a hallgatóknak, akik PhD-képzésre szeretnének menni?

Érdemes már alapszakos hallgatóként tudatos tervezéssel állni a kérdéshez. Egy jól megírt OTDK-dolgozat fontos feltétele lehet a doktori képzésnek. Mivel a tanszéken több oktató is

személyes feladatának tekinti a hallgatói tehetség gondozást, a leghatékosabbakra órai teljesítményük miatt korán felfigyelnek. A legjobb útnak azt látom, ha pontosan körvonalazni tudjuk magunkban, hogy mi érdekel bennünket leginkább, s igyekszünk az adott szakirodalomban elmélyülni.

Mit gondolsz, ha még egyszer előlről kezdhethetéd, ugyanitt lennél?

Erre a kérdésre életkortól függetlenül nehéz választ adni, úgy hiszem. Abban biztos vagyok, hogy most a lehető legjobb helyen vagyok. Annyi örömet nyújt mind az oktatás, mind a kutatás, hogy fel sem merül bennem, hogy más pálya után vágyakozzak.

Mivel töltöd a szabadidődet?

Ha időm engedi, olvasok, leginkább focial kapcsolatos könyveket. A közelmúltban más témában ugyan, de nagy hatással volt rám az egyik magyar szakos hallgatóm által az órán ajánlott könyv, Natasha Solomons *Eltűnt férjek galériája* című regénye, valamint Esterházy Péter *Egy nő* című írása. Jelenleg Borbély Szilárd *Nincstelenekje* vár elolvasás előtt az éjjeliszekrényen. Az olvasás mellett a sport is része életemnek. Amikor csak tehetem, elmegyek futni, zumbázni, de nem vetem meg a konditermes edzéseket sem. Mivel Loki fanatikus vagyok, rendszerint ellátogatok a csapat mérkőzéseire.

KULT – Ok az irodalomra

Idén negyedik alkalommal került sor a KULTműhelyek Országos Konferenciájára, azaz a KULTOK-ra. A kétnapos, április 10–11-én megrendezett programsorozatnak a MODEM multimédia terme adott otthont, főszervezője Áfra János, irodalomtudományi doktori iskolánk hallgatója volt.

A rendezők azt tűzték ki célul, hogy ne csak egy szűkebb irodalmár közösség számára érdekes, vagy már sokszor tárgyalt témákat vizsgáljunk, hanem új, izgalmas, felfedezésre váró kérdésekbe merüljünk bele. Mint ahogy az esemény alcíme is hirdette, az előadások és beszélgetések az interdiszciplinaritás, pontosabban az irodalom és más tudományok viszonyának jogosságát firtató (vagy magától értetődő?) kérdéskörét vizsgálták. Az előadások egyik része azért volt érdekes, mert a nem irodalomtudománnyal foglalkozó oktatók és hallgatók a saját szakterületükön keresték az irodalmi nézőpontot, az irodalmárok viszont a talán nem is létező (irodalmi) határokon kívülre kalauzoltak minket.

Intézetünk oktatói közül Bódi Katalin *Arckép és identitás a XVIII. századi kultúrában* címmel tartott előadást, Takács Miklós pedig az irodalom, a szocializáció és az emlékezés kapcsolatáról vezetett szakmai beszélgetést. Végzett hallgatónk, Lovas Anett

Gyuris Adél Kinga

Csilla az ifjúsági irodalom taníthatóságáról beszélt a vallásoktatásban. Számos további, izgalmas határterületről is szó esett a többi előadásban, például: jog és irodalom kapcsolata, megváltozott tudatállapotok az alkotásban, torz testképek, szinesztézia és kreativitás az orvostudomány szemével, képi narratívák, irodalom és emlékezés, biopoétika stb.

Az első nap végén a könnyedebb szórakozás kapta a főszerepet: óriási volt az érdeklődés a II. Debreceni SlamPoetry Verseny Döntője iránt. Szombaton, a kétnapos rendezvény zárásaként, illetve a magyar költészet napjának méltó ünnepléseként a Rimetria ösztöndíj formáció bemutatója gondolkodtatott és büvölt el minket.

A mese mint életre szóló élmény

Március 21–22-én a *Magyar Fiatalok Határok Nélkül Alapítvány* rendezvényén vettem részt Budapesten, a Szent Margit Gimnáziumban. Az esemény a *Mese mint életre szóló élmény* elnevezést kapta, hiszen minden programpontra a mese műfaja köré szerveződött. Az alapítvány célja, hogy összefogja és támogassa a határon túli magyar fiatalokat. Ennek szellemében ez a rendezvényen is főleg a Délvidékről, a Felvidékről és Erdélyből érkezettek alkották a hallgatóságot.

László Péter Sándor előadása indította a programsorozatot, amely a mese műfajáról és az irodalomban elfoglalt helyéről szólt, emellett beszélt a kollektív ismeretről, a legendáról, az eposzról és az álomról is. Farkas L. Rozália arra világított rá, hogy miért is fontos a gyermekek számára a mese. Előadásának középpontjában a magyar népi tradíciók és a mesék által közvetített egészséges értékrend állt. A Lendváról érkezett Hagymás István pszichológusi és pszichiáteri perspektívából értelmezte az *Álomlátó fiú* című mesét: ezzel az előadással zárult a rendezvény első napja.

A szombati programot Szeibert András indította, aki minket is bevont előadásába, meghallgatta véleményünket és gondolatainkat, gazdagabbak lettünk a szimbólumok jelentésének ismeretével, és még inkább felfedeztük a népmesékben rejlő értékeket. Farkas L. Rozália e napnak is fontos szereplője volt. Bemutatója során megismerhettük a saját készítésű, népmeséket feldolgozó társasjátékait, illetve megtanulhattuk ezeket alkalmazni a gyerekek tanításához. Az előadó közvetlensége és kedvessége magával ragadó volt, játékaik pedig rendkívül hasznosak.

Nem sokkal ezután a pályaművek értékelése következett, hiszen a rendezvény szervezői korábban versenyt hirdettek, amelyre diákok küldhették el saját műveiket. Ez nemcsak azért volt jelentős, mert nagyszerű, fiatalok által írt meséket hallhattunk, hanem azért is, mert a négy kiemelt és külön értékelt pályamű között volt a Debreceni Egyetem magyar szakos hallgatója, Tóth

Hajnalka. Az *Ubul barátja talál* című meséjét László Péter Sándor értékelte, és rengeteg hasznos javaslatot tett a továbbiakra nézve. Ezt követően az a megtisztelő feladat várt rám, hogy én tartsak előadást. Amikor hetekkel ezelőtt megkaptam ezt a lehetőséget, a szervezők egyetlen kikötése az volt, hogy valamilyen módon kapcsolódjak a mese témájához. Kezdetből tudtam, hogy nem irodalmi irányból, hanem a nyelvészet felől fogom megközelíteni a műfajt. Már elsőévesen, Tóth Valéria első *Magyar hangtörténet* előadásán tudtam, hogy ez az, ami igazából érdekel, és ami miatt a magyar szakon vagyok. Az előadásomnak az *Idegen nyelvi elemek keresése és beazonosítása Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese című kötetében* címet adtam. Kiválasztottam a kötetből négy népmesét, véletlenszerűen kijelöltem 15-15 szót, amelyekről a hallgatóságnak meg kellett állapítania az eredetét. Vajon jövevény-szóról vagy belső keletkezésű szóról beszélünk? Ha idegen eredetű, honnan érkezett? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kerestem a választ a 30 perces előadásom keretein belül. Ismertettem a szavak eredetét, és próbáltam megmutatni, milyen sokszínű a mesék nyelve és maga a magyar nyelv. A hallgatóság nagyon érdeklődő volt, előadásommal sikeresen zártam a napot.

Nemcsak azért volt hatalmas élmény részt venni a programsorozaton, mert én is előadó voltam, hanem azt is nagy lehetőségnek éreztem, hogy ott lehettem, és nagyszerű szakértőktől tudhattam meg sok mindent a mesék világáról.

Ezt is elhozom magammal

A Hatvani István Szakkollégium határon túli kapcsolatok kiépítését segítő pályázatának köszönhetően 2015. július 20. és 27. között Tusnádfürdőre utazott lelkes, hat főből álló csapatunk. A kirándulás előtti hét már izgatott készülődéssel telt, folyamatos megbeszélésekkel, egyeztetésekkel, a könyvtár „Erdély útikönyv” állományának kikölcsönzésével, valamint a TripAdvisor tanulmányozásával. Többségünk korábban még nem jutott el Erdély ilyen távoli pontjára, így mindenképp felkészülten akartunk

érkezni, tudva, hogy mit kell mindenképpen látnunk, kiegészítve a saját preferenciáinkkal.

A reggel hat órai induláshoz senkinek sem fűlött a foga, de a 12 órás út bőven adott lehetőséget az alváshiány pótlására. Hogy megtörjük kicsit az egyhangú buszozást, és minden tagunkat átmozgassuk, megálltunk egy rövid fürdőzésre Szovátán, a Medve-tónál. Ennek érdekessége, hogy sós a vize, úgyhogy lebegtünk, mintha a Vörös-tengerben lennénk, majd tova is

libbentünk Tusnádfürdőre, ahol a Szent Kristóf Panzió adott menedéket megfáradt csapatunknak. A bőséges és ízletes vacsorának köszönhetően magunkhoz térünk, az ellátásban pedig a későbbiekben sem kellett csalódnunk.

Tusványost idén 26. alkalommal rendezték meg, és a szlogenjét (Több mint fesztivál!) teljes mértékben igazolódni láttuk, hiszen a tipikus fesztivál programok és hangulat mellett napközben közéleti kérdésekről zajlottak beszélgetések: szakemberek és politikusok változatos témákban mondták el véleményüket a közönségnek.

Így hallhattuk őket többek között az integrált városfejlesztés, a kettős állampolgárság, az autonómiatervezetek ügyében, valamint felvetődött Sepsiszentgyörgy 2021-es jelöltsége az Európa Kulturális Fővárosa címre. A kulturális és közéleti programok mellett játékos feladatok és kézműves foglalkozások is várták a fesztiválra érkezőket. Ezek közül kiemelkedett a Magyar Posta mesésátra, amelynek programkínálata gyerekeket és felnőtteket egyaránt le tudott kötni. Este pedig a koncertek következtek, így együtt csápolhattunk például a Magashegyi Underground, a Magna Cum Laude, az Anna and The Barbies és a Heaven Street Seven zenéire is. A debreceni Campus Fesztiválon szocializálódott látogatóként váratlanul ért, hogy egy este valójában csak két koncert van egymás után, ám ezek két-két óra hosszú tartanak. Ettől kissé megszeppentem az elején, de végül nagyon hamar elröppent ez az elején oly soknak tűnő idő. A koncertek mellett jutott időnk arra is, hogy meglátogassuk az Erdélyi Főiskolások és Egyetemisták Sátrát.

Mivel az ott tartózkodásunkból a fesztivál mindössze 21-étől 26-áig tartott, maradt időnk bejárni a környéket, eltúrázni a Szent Anna-tóhoz és megmártózni benne, megtekinteni Brassóban a Fekete templomot és Töröcsváron a Drakula-kastélynak nevezett

várat, melynek igazából csupán kevés köze volt Vlad Tepes grófhhoz. Olthévízre és Fogarasra is ellátogattunk, innentől pedig személyes elfogultságom tört felszínre, hiszen e települések református templomaiban őrzik Bethlen Kata adományait, amelyek szorosán kapcsolódnak kutatásaimhoz. Olthévízen különösen szívélyes fogadtatásban volt részünk Sylvester Aba lelkesnek köszönhetően, aki a Bethlen Kata által építtetett templom 18. századi szász orgonáján az AC/DC Thunderstruckjából is játszott nekünk. Később egy kis bor mellett megnézhattuk a csodaszép ötvös és textil adományokat is, valamint néhány 18. századi kéziratot. Lelkes vezetőnk a Bethlenek kastélyát is megmutatta nekünk, közelebbről pedig azt a szárnyat is, amely a nagyasszony lakrésze volt. Mindezt persze csak kívülről, mert az épületnek ez a része jelenleg iskolaként működik, a másik pedig magántulajdonban van.

Ezt a felejthetetlen élményt megközelítette, de azért felülmúlni nem tudta teljesen a fogarasi látogatás, ahol a szintén Bethlen Kata adományából felállított templom textíliáit tekintettük meg. Itt látható a menyasszonyi ruhájából készített szószerék- és úrasztal takaró, valamint Bornemissa Anna és Lorántffy Zsuzsanna adományai is. A templom kertjében temették el Bethlen Katát, akinek sírját és emléktábláját is körbejártuk, ez utóbbit Bod Péter versét olvashattuk. Ezután maradt még egy kis időnk, így a fogarasi várat is megsodálhattuk.

Rövidnek tűnt az egy hét, amit – ahogyan a beszámolómból is jól látszik – igen tartalmasan töltöttük. A paradisi sóbányában még nagyokat szippantottunk a levegőből, hogy ezt is elvigyük magunkkal, majd megindultunk a szöveggel ellentétes irányba.

A *Debreceni Költészeti Fesztivál* programsorozatának keretében a *Rájátszás* néven futó társulat látogatott el április 8-án a Kölcsey Központba. Az utóbbi évek legizgalmasabb zenei formációjában kortárs költők és ismert zenészek fogtak össze annak érdekében, hogy verseket és dalokat ötvözve utánozhatatlan hangulatot teremtsenek a színpadon az irodalom és zene szerelmeseinek. Az állandóan változó és bővülő gárdából a zenészek mezőnyét Beck

Zoli, Sárközy Zoltán Papa, Kollár-Klemencz László, Egyedi Péter, Kardos-Horváth János és Jancsovics Máté képviselte, az írók-költők közül pedig Grecsó Krisztián, Háy János és Kemény István voltak jelen. Karafiáth Orsolya műveit Kardos-Horváth János szólaltatta meg, Erdős Virág költeményeit pedig legtöbbször Kollár-Klemencz László tolmácsolásában hallhattuk. Ez utóbbi nem meglepő, hiszen Erdős és a *Kistehén* zenekar frontembere tavaly közös lemezt is kiadott *Legesleges* címmel, megzenésített versekkel; továbbá az *Ezt is elviszem magammal*, a *Papá, nyugodj békében*, vagy legutóbb a *Milyen kár* című dalokká szőtt Erdős Virág-versek a *Kistehén* közönségkedvenc számaivá váltak. A Rájátszás koncertjén a dalok között néhány szöveget is

felolvastak a szerzők. Háy János a tőle megszokott, kissé esetlen bölcsész stílusában, egy törött szárú szemüvegben olvasott fel egy novellát a *Bogyógyümölcskertész fia* című kötetéből, melyből megtudhattuk, hogy mi volt az a körülmény, ami az elbeszélő rockzenészi karrierjét meghiúsította. Kemény István rövid versblokkja és Grecsó Krisztián tipikus vihaszarki miliőt megjelenítő novellája után ismét a hangszereké és az éneké lett a főszerep. Egyedi Péter Závada Péter versét, az *Ahol megszakadot* adta elő. Ekkor már egyértelműen lehetett tudni, amit addig csak sejtetni vélt a közönség. A határok elmosódnak, a színpadon tetőtől talpig irodalmárok állnak, akik könyvet és gitárt cserélgetve játszanak valamit, amit ha szavakba lehet, akkor zenébe is kötelező önteni.

IMPRESSZUM

Kiadja: Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet;
Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Intézet

Felelős kiadó: Dr. Debreczeni Attila, egyetemi tanár és Dr. Hoffmann István, egyetemi tanár

Felelős szerkesztő: Dr. Fazakas Gergely Tamás

Főszerkesztő: Dr. Lapis József

Szerkesztők: Gyuris Adél Kinga, Kimák Gréta, Kiszely Zsófia, Kozma Valéria Gyöngyi,

Krek Norbert, Márton Boglárka

Tördelés: Farkas Evelin

Sablon: Lovas Anett Csilla

Logó: Nagy Nikolett

Fényképek: 9. oldal: Vékony Zsolt;

12. oldal: Kölcsey Központ facebook oldala

További információ, korábbi számok:

<http://irodalom.arts.unideb.hu>; <http://mnytud.arts.unideb.hu>